

בעין חינוכית מספר 4, ר"ח שבט תשס"ו

טרמפ לאן?

יונה גודמן, ראש תחום חינוך אמוני

פעמים רבות ראיתי בת או אישה עומדת בצדי הכביש, ומסמנת בידה כדי לעצור טרמפ. והנה, כשרכב עוצר עבורה, לפתע מצטרף בעל או חבר שעמדו בצד, ועולים הם יחדיו על הטרמפ. זוג נשוי, דתי, למה האישה היא זו שמסמנת ביד לעצור, והבעל חצי מתחבא? התשובה לצערי פשוטה, וידי לחכימא'. אצלי היא מחזקת את התחושה, חרף כוונותיה התמימות של הטרמפיסטית, שיש משהו בסיסי לא צנוע בעמידה של מישהי בצדי הכביש, תוך סימון בידה (גם, ואולי בעיקר, כשאין בעל בקרבתה)...

אך הבעיה העיקרית בטרמפים היא הבטיחות. האם חסרים או סיפורים על בנות שעלו על טרמפ תמים, ונפלו קורבן לסוטה אלים? התשובה היא כן. חסרים סיפורים אנו. לא כי הם לא מתרחשים, אלא כי לא נהוג לספר. הבת מתביישת, ולא מספרת אפילו לקרוביה. אך אנשי טיפול וחינוך יכולים להעיד עד כמה דברים אלו מתרחשים, גם לחברות שנוסעות באותם כבישים כמונו. בהיעדר הסיפורים, כולן בטוחות שזה קורה רק בעיתונים. והרי "אני ממהרת, ורוצה לחסוך כסף ו...". ובפועל, לא מעט מסכנות את החיים ממש.

הרי עדיף להגיע למחוז חפצך בשלום, גם אם ייקח קצת יותר זמן. מה ערכה של תפילה "שתוליכנו לשלום... ותגיענו למחוז חפצנו בשלום" אם אין אנו עושות את חלקנו בצד המעשי? אם אנו במודע מסכנות את בריאותנו ושלומנו? לכל הפחות, ראוי להקפיד על כלליים בסיסיים. לנסוע רק בזוגות, לעלות מאחור וכו'.

האם לא כדאי, שכל אחת תיקח על עצמה לעשות את חלקה, ואז בע"ה הקב"ה "ישלח ברכה בכל מעשה

ידינו"?

מצ"ב דברים חשובים שכתב הרב אלישע אבינר. אמנם מותר לנסוע עם אדם מוכר, אך גם אז צריך לזכור כיצד.

הנהגות בטרמפים

הרב אלישע אבינר¹

כשם שקיימות הלכות טרמפים לנהג (גדרי גמילות חסד, סדרי קדימויות, הלכות ייחוד, וכדומה), כך קיימות הלכות והנהגות לטרמפיסט. להלן מספר הנהגות לטרמפיסט:

א. כלל ראשון: אל תיסע בטרמפים בניגוד לרצון הורידך. בכלל מצוות כיבוד הורים היא להסיר דאגה ופחד מלבם. אם הוריד אוסרים עליך לנסוע בטרמפים, השתמש בתחבורה ציבורית מסודרת.

יש בני נוער המתקוממים נגד דרישת הוריהם להימנע מנסיעה בטרמפים ומסרבים לציית לה, מפני שנסיעה באוטובוס היא בעיניהם פחיתות כבוד. שתי טעויות בידם: א. חייבים לציית להורים ולהסיר דאגה מלבם גם אם זה כרוך בויתור על קורטוב של כבוד עצמי. ב. צה"ל אוסר על חייליו – אפילו המשרתים ביחידות מובחרות

¹ הדברים מופיעים גם בספרו החדש של הרב, "לב בנים" ובו שפע הארות והדרכות חינוכיות. לרכישת הספר: 02-5353678
מכללת "אורות ישראל", בעין חינוכית 4, ר"ח שבט, תשס"ו

– לנסוע בטרמפים, ואין זה פוגע בכושרם הצבאי ובתושיותם הקרבית. הכבוד והאומץ אינם נעוצים בנסיעה בטרמפים.

ב. אל תעמוד באמצע הכביש במטרה לחסום את נתיב הנסיעה ולהכריח את הנהג לעצור. הסעת טרמפיסט היא גמילות חסד, אין שום היתר להכריח את הזולת לגמול לך חסד.

ג. אל תעשה תנועות יד הנראות כאותות מצוקה, על מנת להבהיל את הנהג ולהביא אותו לעצור את רכבו. זהו סוג של התחזות, וכל התחזות אסורה בגלל איסור גניבת דעת הבריות. כתבו הפוסקים שגניבת דעת אסורה גם אם מטרתה היא השגת חסד מהזולת ("לרעך כמוך" א, עמ' 192). אמנם, אתה ממהר, ואין שיעור לערכו של רגע אחד מזמןך היקר, אבל לא כל אמצעי כשר כדי להשיג את מבוקשך.

ד. אם רכב עצר לידך, אל תתנפל עליו ואל תכבוש אותו בסערה. משאך ומתנך יהיו בנחת עם הבריות.
ה. לאחר שנכנסת לרכב, תקדים שלום לנהג ("להקדים שלום לכל אדם") ותודה לו על הטובה שהוא מיטיב עמך.

ו. אם יש לך ציוד רב (תרמילים, שקי שינה, וכדומה), הנח אותם במקום שלא יפריעו לנהג.
ז. שתיקה יפה לחכמים, קל וחומר לטרמפיסטים. אל תפתח בשיחה קולנית עם חבריך, אולי זה מכביד על הנהג ומפריע לו להתרכז בנסיעה, ואולי הנושאים שמעסיקים אותך אינם מעניינים אותו. תזכור שאתה אורח לרגע, ולא שכרת קרון ברכבת טרנס-סיברית. במהלך הנסיעה, **אל תנהל שיחות פלאפוניות עם כל העולם**. אם אתה נאלץ לקיים שיחה דחופה, עליך ליטול רשות מהנהג ולקצר בשיחה. כנ"ל, אם אתה מקבל שיחה.

ח. אל תפצח גרעינים ואל תאכל כריכים. אל תפתח קיוסק ברכב.
ט. ברדתך מהרכב, אל תשכח להודות פעם נוספת לנהג ולסגור את הדלת בעדינות. נצטוונו להכיר תודה למי שגמל אתנו חסד, ולא לנהוג ככפויי טובה. מובא בחז"ל: "כל המכיר בטובתו של חברו, סופו מכיר בטובתו של הקב"ה. וכל הכופר בטובתו של חברו, סופו כופר בטובתו של מקום" (על פי מדרש הגדול, שמות א ח).

לקט מקורות בעניין הזהירות

משולחן ראש המכללה, הרב ד"ר נרי' גוטל

רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק יא הלכה ה

הרבה דברים אסרו חכמים מפני שיש בהם סכנת נפשות וכל העובר עליהן ואמר "הריני מסכן בעצמי ומה לאחרים עלי בכך" או "איני מקפיד על כך", מכין אותו מכת מרדות.

רמב"ם הלכות דעות פרק ז הלכה א

הואיל והיות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא, שהרי אי אפשר שיבין או ידע דבר מידיעת הבורא והוא חולה, לפיכך צריך להרחיק אדם עצמו מדברים המאבדין את הגוף...

באר הגולה, סוף חושן משפט: הטעם שהזהירה התורה על שמירת הנפש הוא מטעם שהקב"ה ברא את העולם בחסדו להטיב לנבראים, שיכירו גדולתו ולעבוד עבודתו בקיום מצוותיו... והמסכן את עצמו כאילו מואס ברצון בוראו ואינו רוצה לא בעבודתו ולא במתן שכרו, ואין לך זלזול אפקירותא יותר מזה.

משנה ברורה סימן קנה ס"ק יא: ומצווה להנהיג עצמו במידה טובה והנהגה טובה, לשמור בריאותו כדי שיהיה בריא וחזק לעבודת הבורא יתעלה.